

VEDLEGG

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2019/4905

Vår ref
19/4197-

Dato
17. januar 2020

Representantforslag 32 S (2019-2020) fra Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen - Unntak fra folketrygdloven § 4-10 om forlenget ventetid på dagpenger for ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet

Jeg viser til brev 19. desember 2019 fra Stortingets arbeids- og sosialkomité, vedlagt forslag fra representantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen om unntak fra bestemmelsene om forlenget ventetid for ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet.

Representantene viser til en reportasje i Verdens Gang 17. desember 2019, om et firma som hadde unnlatt å utbetale lønn til 35 arbeidstakere, hvorav noen måtte flytte til hemmelig adresse etter å ha stått frem med navn og bilde. I reportasjen er det hevdet at disse ville få ilagt forlenget ventetid dersom de søker dagpenger hvis de selv bryter arbeidskontrakten, og at de heller ikke vil ha rett på dagpenger så lenge arbeidskontrakten består. Dette er bakgrunnen for forslaget.

For å ha rett til dagpenger etter folketrygdloven kapittel 4, må man ha blitt arbeidsløs, dvs. ha fått redusert sin arbeidstid med minst 50 prosent. Videre må tidligere arbeidsinntekt ha vært på minst 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) de siste 12 måneder før søknad, ev. minst 3 G de siste 36 måneder før søknad. Et hovedvilkår er kravet om å være reell arbeidssøker, dvs. aktivt søke arbeid og som hovedregel, være villig til å ta ethvert arbeid hvor som helst i landet. Som hovedregel kreves dessuten opphold i landet.

Før det utbetales dagpenger under arbeidsløshet etter folketrygdloven kapittel 4, løper det en ventetid på tre dager, jf. folketrygdloven § 4-9. Ventetiden er en form for egenandel som alle dagpengemottakere har. Dagpengesøkere som selv kan klandres for å ha blitt arbeidsløse,

kan ilegges en forlenget ventetid på 12 uker etter bestemmelsene i folketrygdloven § 4-10. Bestemmelsens første ledd lyder som følger:

"Det ytes dagpenger først etter en forlenget ventetid når medlemmet

- a) har sagt opp sin stilling uten rimelig grunn,*
- b) har sluttet uten rimelig grunn,*
- c) er avskjediget eller oppsagt på grunn av forhold som kan bebreides vedkommende, eller*
- d) handler som beskrevet i § 4-20 første ledd bokstav a til c."*

Handlingene som etter bokstav d kan gi grunnlag for forlenget ventetid, er uten rimelig grunn å avslå tilbud om arbeid som er lønnet iht. tariff, hvor som helst i Norge og uavhengig av om tilbudet gjelder heltids- eller deltidsarbeid.

Det er ikke slik at personer som f.eks. selv har sagt opp et arbeidsforhold, alltid skal ilegges forlenget ventetid før dagpengene blir utbetalt. Det er kun dersom vedkommende "uten rimelig grunn" har handlet som nevnt i folketrygdloven § 4-10 første ledd, at det kan vedtas forlenget ventetid. Det skal alltid gjøres en konkret vurdering av om det i det enkelte tilfellet foreligger rimelig grunn for at arbeidsforholdet er avsluttet.

I Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv om dagpenger gis det en rekke eksempler på forhold som vanligvis vil anses som "rimelig grunn", dvs. som ikke skal føre til vedtak om forlenget ventetid. Forhold som eksplisitt er nevnt som eksempler på forhold som ikke skal gi forlenget ventetid, er blant annet at

"[-] arbeidssøkeren selv sier opp

- som alternativ til å bli oppsagt på grunn av innskrenkninger ved bedriften, og det kan dokumenteres at vedkommende ikke hadde noe reelt valg og at oppsigelsen ikke skyldes arbeidstakerens eget forhold*
- fordi vedkommende har avtale om å begynne i et annet arbeid som etter en samlet vurdering fremstår som minst like sikkert*
- fordi stillingen er lønnet vesentlig under tariff eller sedvane*
- på grunn av mobbing eller trakassering når dette kan sannsynliggjøres, eventuelt dokumenteres*
- på grunn av vesentlige brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser"*

I praksis vil altså forhold som er langt mindre graverende enn ulike former for grov arbeidslivskriminalitet, vanligvis vil bli regnet som "rimelig grunn" for å avslutte et arbeidsforhold, og dermed ikke skal føre til at det ilegges forlenget ventetid. Dermed må det legges til grunn at forhold som grov arbeidslivskriminalitet eller menneskehandel, vil vurderes som rimelig grunn for at arbeidssøker selv sier opp. Det følger altså av gjeldende regler og praksis at når bakgrunnen for oppsigelsen er slike forhold, ilegges ikke forlenget ventetid.

For at det skal være mulig å vurdere om det i det enkelte tilfellet er en "rimelig grunn" etter folketrygdloven § 4-10, må dagpengesøkeren godtgjøre at de forholdene som påberopes, foreligger. Dersom det anses like sannsynlig at slike forhold foreligger som at de ikke foreligger, ilegges likevel ikke forlenget ventetid. Dette fremgår klart av Arbeids- og velferdsetatens rundskriv.

Når det er på det rene at bakgrunnen for at en arbeidstaker selv har avsluttet et arbeidsforhold er grov arbeidslivskriminalitet eller menneskehandel, ilegges det altså etter gjeldende regler ikke forlenget ventetid. Det samme kravet om godtgjøring av de faktiske forholdene som er bakgrunnen for arbeidssøkers egen oppsigelse, vil nødvendigvis måtte gjøres gjeldende også om det i folketrygdloven § 4-10 skulle konkretiseres nærmere hvilke forhold som kan være "rimelig grunn". En konkretisering av "rimelig grunn" i lovbestemmelsen vil ikke innebære noen endring i forhold til gjeldende praksis.

På bakgrunn av dette mener jeg at det ikke er behov for å endre folketrygdloven § 4-10.

Med hilsen

Anniken Hauglie